

Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels

Beleidsplan 2026-2028

Inleiding	1
Missie en visie	1
Strategie	1
De huidige situatie	1
De doelgroep	2
Doelen en activiteiten	3
Organisatie en leden	5
Financiën	5

Inleiding

De Nederlandse Vereniging voor Rechtswinkels (NVR) is een landelijk initiatief en als vereniging opgericht in januari 2023.

De aanleiding kwam voort uit [een onderzoek](#) (2022) gepubliceerd door de Universiteit van Amsterdam over de behoeften van rechtswinkels in heel Nederland. Omdat Nederland meer dan 100 actieve rechtswinkels kent die allemaal onafhankelijk opereren en kwetsbare groepen bereiken met gratis rechtshulp, is het opvallend dat zij geen gezamenlijke stem hebben in de politieke discussies over ons rechtsbestel. Daarnaast draaien veel rechtswinkels op studenten en/of vrijwilligers, met weinig ondersteuning voor verdere professionalisering van de organisaties.

Bij rechtswinkels bestaat bovendien behoefte aan praktische trainingen en uitwisseling van ideeën en best-practices over de aanpak van rechtsproblemen binnen rechtswinkels. Er is ook behoefte om betere aansluiting met lokale ketenpartners te vinden om zo warmere overdrachten te kunnen garanderen bij doorverwijzingen van cliënten. Tot slot is er behoefte aan vertegenwoordiging op nationaal niveau in Den Haag bij o.a. Ministeries, de Tweede Kamer en de Raad voor Rechtsbijstand. De NVR geeft aan deze behoeftes gehoor.

Missie en visie

De Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels heeft als doel rechtswinkels in Nederland met elkaar te verbinden, te versterken en te vertegenwoordigen. De NVR doet dit onder andere door het uitwisselen van best practices, het aanbieden van cursussen en technologische ondersteuning, en het behartigen van gezamenlijke belangen. Dit zal uiteindelijk bijdragen aan goede juridische hulp voor mensen in Nederland die bij rechtswinkels aankloppen.

Het versterken van het rechtswinkel netwerk in Nederland is er uiteindelijk op gericht om de toegang tot rechtshulp (in het bijzonder voor kwetsbare mensen) te bevorderen, het versterken van de capaciteit en kwaliteit van rechtswinkels, en het bepleiten van beleidsveranderingen die leiden tot een rechtvaardigere maatschappij.

Strategie

Achtergrond

In Nederland bestaan naar schatting 110 verschillende rechtswinkels, die nagenoeg gratis juridisch advies en ondersteuning bieden aan (kwetsbare) burgers zonder hiervoor een inkomenstoets te doen. De rechtswinkels bevinden zich veelal rond universiteitssteden en zijn verspreid in alle provincies, met uitzondering van Zeeland en Drenthe. De meeste rechtswinkels worden gerund door vrijwilligers, zoals rechtenstudenten, sociaal juridische

dienstverlening studenten of juridisch professionals die in hun vrije tijd voor de rechtswinkel actief zijn. De meeste rechtswinkels beschikken over een controlerend of adviserend orgaan bestaande uit ervaren juridische professionals. Naar schatting zijn er minder dan tien rechtswinkels in Nederland die ook betaalde krachten in dienst hebben. Een aantal initiatieven in Nederland identificeert zich als rechtswinkels, maar lijken een winstoogmerk te hebben. Deze vallen buiten de context van de NVR.

Over het algemeen zijn rechtswinkels een belangrijke bron van hulp voor mensen die anders niet de financiële middelen hebben om een advocaat in te schakelen. In Nederland wordt men geacht de regels te kennen, de juiste regels op de juiste situatie toe te passen, vervolgens de juiste actie te ondernemen en de consequenties van het handelen te begrijpen. Op al deze momenten kunnen mensen de hulp van rechtswinkels inschakelen. Ook mensen die niet voldoen aan de voorwaarden voor toevoegingen schakelen veelal advies in van rechtswinkels.

Een aantal rechtswinkels is gespecialiseerd in specifieke juridische gebieden, zoals strafrecht, belastingrecht, jeugdrecht en rechten voor gedetineerden. Het merendeel van de rechtswinkels bestrijkt meer dan één rechtsgebied. Huurrecht, arbeidsrecht, bestuursrecht en sociaal zekerheidsrecht zijn voorbeelden van veelvoorkomende rechtsgebieden. De meeste rechtswinkels zijn onafhankelijke stichtingen, al hebben niet alle rechtswinkels deze juridische vorm.

Er zijn verschillen tussen de rechtswinkels in de dienstverlening. Het beantwoorden van juridische vragen en warm doorverwijzen naar de juiste professionals behoren tot de kerntaken. Een deel van de rechtswinkels werkt samen met (sociaal) advocaten, waarnaar wordt doorverwezen. De rechtswinkels verlenen eerstelijns rechtshulp, waarbij in sommige gevallen cliënten worden bijgestaan tot in de rechtbank toe. Voor een deel van de rechtswinkels behoort het schrijven van bezwaarschriften en het opstellen van ingebrekestellingen bijvoorbeeld ook tot de kernactiviteiten.

Bijna alle rechtswinkels werken met inloop- en/of spreekuren. Dit kan fysiek en online zijn. Omdat de middelen van rechtswinkels vaak niet toereikend zijn, hebben sommige rechtswinkels moeite een locatie te vinden voor de spreekuren. Er zijn rechtswinkels die in openbare gelegenheden zoals bibliotheken en winkelcentra zitten, maar ook in sociale instellingen zoals buurthuizen en wijkcentra. Een zeer klein deel van de rechtswinkels heeft een eigen ruimte voor spreekuren tot de beschikking.

De doelgroep

De Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels behartigt de belangen van rechtswinkels, wetswinkels, juridisch spreekuren, rechtsbureaus, clinics en andere vergelijkbare organisaties uit het hele land. Om lid te worden, moet een rechtswinkel aan de volgende criteria voldoen:

- De organisatie biedt (nagenoeg) gratis juridisch advies;
- De organisatie werkt met regelmatige inloop- en/of spreekuren;

- Juridisch adviseurs die actief zijn voor de organisatie zijn juristen, of juristen in opleiding begeleid door juristen;
- De meeste juridisch adviseurs in de organisatie worden niet betaald (studenten en vrijwilligers);
- De organisatie kan verschillende namen hebben ('rechtswinkel' in de naam van de organisatie is geen vereiste, zolang maar aan bovenstaande criteria is voldaan).

Doelen en activiteiten

De Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels stelt de volgende doelen binnen de periode tot en met het jaar 2028:

1. **Meer dan 60 procent van de actieve rechtswinkels in Nederland is lid van de vereniging.**

Anno 2026 komt dit neer op ongeveer 66 rechtswinkels. Begin 2026 zat de NVR hierboven en stonden er 70 leden ingeschreven.

De NVR zal maandelijks nieuwsbrieven sturen met daarin aandacht voor activiteiten, samenwerkingen en gebeurtenissen in het juridische veld.

2. **In kaart brengen van de activiteiten van rechtswinkels.**

Zoals eerder aangegeven verschillen rechtswinkels van elkaar. Het is de ambitie van de NVR om jaarlijks een rapport uit te brengen over 'de stand van rechtswinkels', met daarin informatie over waar rechtswinkels bestaan, hoe rechtswinkels werken, en hoeveel mensen ze bereiken. Dit rapport is reeds uitgegeven in 2024 en 2025 en zal een jaarlijkse uitgave worden. De NVR zal hét kennispunt blijven over het werk van rechtswinkels in Nederland.

3. **In kaart brengen van de behoeften van rechtswinkels.**

Verschillende rechtswinkels hebben verschillende behoeften. Om de leden nog beter van dienst te kunnen zijn zullen concrete behoeften in kaart worden gebracht, en ieder jaar geüpdatet. De NVR zal moeten voorzien in het leeuwendeel van de behoeften van haar leden.

De secretaris van de NVR heeft als taak om deze behoeften in kaart te brengen. Dit zal met name gebeuren tijdens ALVs en via de opleidingscommissie. Ook gebeurt dit via kennismakingsgesprekken die jaarlijks plaats vinden met nieuwe leden.

4. **Verbeterde dienstverlening van rechtswinkels.**

De NVR kan op verschillende manieren bijdragen aan de verbetering en professionalisering van de dienstverlening van rechtswinkels, denk hierbij aan trainingen. Het doel is dat de NVR trainingen die voor (vrijwel) alle rechtswinkels in Nederland relevant zijn, gratis aan al haar leden kan blijven aanbieden.

De vereniging organiseert minstens 8 trainingen per jaar voor medewerkers van rechtswinkels en vergelijkbare organisaties. Dit zijn voornamelijk praktische

trainingen die van pas komen in de spreekuren, maar kunnen ook inhoudelijk van aard zijn, zoals een training over huurrecht of arbeidsrecht. Veel trainingen vinden online plaats om het zo laagdrempelig te maken voor rechtswinkeliers uit het hele land om aan te sluiten.

Een andere belangrijke activiteit is het in kaart brengen en aanbieden dan wel faciliteren van ondersteunende technische middelen voor rechtswinkels om dienstverlening te optimaliseren, zoals kennisbanken en casus management systemen. De NVR blijft dit faciliteren via het (eigen aangekochte) systeem VOVS en partners zoals Cotembo.

5. Verbeterde samenwerking tussen rechtswinkels en andere ketenpartners in de eerste- en tweedelijns rechtshulp, en het sociale domein.

Rechtswinkels zijn, met hulp van de NVR, straks in staat 'warm' en 'correct' door te verwijzen naar sociaal advocaten, sociaal raadslieden, schuldhulpverlening en andere relevante partners op lokaal niveau. Rechtswinkels kunnen daarnaast veel leren van elkaar, en van organisaties en initiatieven zoals Stichting Je Goed Recht en Samen Recht Vinden, maar ook van inhoudelijke trainingen en cursussen van bijvoorbeeld advocatenkantoren.

De NVR organiseert en faciliteert waar mogelijk bijeenkomsten gericht op kennisdeling en intervisie met partners in het veld. Dit kan gebeuren tijdens ALVs, werkbezoeken of op andere momenten gedurende het jaar.

6. Verbeterde continuïteit voor rechtswinkels.

Een groot deel van de rechtswinkels in Nederland wordt gerund door studenten, waarbij besturen soms jaarlijks worden vervangen. De NVR wil investeren in meer continuïteit voor deze rechtswinkels, door een lange termijn strategie voor alle rechtswinkels en regelmatige ALV's waar ook wordt teruggeblikt op besluiten van leden uit voorgaande bijeenkomsten.

De vereniging investeert in samenwerkingen tussen rechtswinkels en relevante ketenpartners. Deze samenwerkingen kunnen verschillende vormen aannemen. De NVR zal zich hiervoor blijven inzetten.

7. Strategische samenwerkingen aangegaan, die bijdragen aan verbeterde dienstverlening van rechtswinkels.

Instanties als de Raad voor Rechtsbijstand en het Ministerie van Justitie & Veiligheid zijn logische partners voor de NVR om mee samen te werken, voor bijvoorbeeld data-uitwisseling en subsidieregelingen. Het NVR bestuur heeft hier inmiddels goede contacten mee, en zal deze komende jaren voortzetten en uitbreiden.

Organisatie en leden

Het NVR bestuur bestaat begin 2026 uit Nathalie Dijkman (Voorzitter), Tjitske Perdeck (Secretaris), Daan stellingwerf (Penningmeester), Tim Verheij (Algemeen Bestuurslid), Erwin Bervoets (Algemeen Bestuurslid) en Jeroen Jaspers (Algemeen Bestuurslid). De oprichtende leden van het bestuur uit 2023 (Nathalie, Tim en Erwin) maken in 2026 plaats voor nieuwe bestuursleden.

Het bestuur is in eerste instantie aangesteld voor een periode van 2 tot 5 jaar. Indien een bestuurslid uit de Vereniging stapt, kunnen de leden een nieuw bestuurslid voordragen.

De Algemene Ledenvergadering is het hoogste orgaan van de Vereniging. Zij komen twee keer per jaar bijeen. Tijdens de ALV is de mogelijkheid om te stemmen op nieuwe strategische beslissingen en activiteiten en het jaarplan en budget te controleren. Leden kunnen ook online stemmen indien zij niet fysiek aanwezig kunnen zijn. Een kascommissie controleert namens de leden de jaarrekening en het financieel jaarverslag.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de operationalisatie van de vereniging. Ook bestaat in elke Algemene Ledenvergadering de mogelijkheid voor leden om de activiteiten van de NVR te evalueren en sturing te geven. De volledige Akte van Oprichting is te vinden op www.verenigingvanrechtswinkels.nl.

Financiën

Vanaf 2026 betalen leden een jaarlijkse contributie van €200 euro, en leden die de software VOVS gebruiken €500 euro. Er bestaat een regeling voor aanspraak op een solidariteitspotje voor leden die de contributie niet kunnen betalen.

Het jaarbudget van de Vereniging is in 2026 ongeveer € 25.000,-. De begroting wordt jaarlijks door de leden op de ALV goedgekeurd. De NVR begroting wordt bekostigd uit ledencontributies en giften of subsidies van derden. Begin 2026 heeft de NVR nog overgebleven subsidiegelden vanuit Stichting Microjustice, Stichting Allemansrecht en Stichting Democratie en Media. Deze reserve is bedoeld om o.a. een blijvende inzet van casusmanagement systemen en trainingen voor leden de komende jaren te garanderen.